ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Ἡ πνευματικότητα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος

Ἱερὰ Μητρόπολις
Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Καισαριανὴ 2008

Ἡ πνευματικότητα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος

Κείμενα:
Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιὴλ

Στοιχειοθεσία, Διακόσμησις, Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως:
Ἀδελφότης Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Καρέα

Εἰκόνα ἐξωφύλλου:
Ὁ Κύριος προσευχόμενος.
Ἀπὸ τὸ εἰκονοφυλάκιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Σειρά:
«Χριστολογικά» ἀριθμ. 17

Copyright:
Ἱερὰ Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ.
Λεωφόρος Ὑμηττοῦ 47-51, Τ.Κ. 161 21 Καισαριανὴ
Τηλ.: 210.72.24.123
www.imkby.gr e-mail: info@imkby.gr

ISBN: 978-960-6841-14-9

Ἐκδοτική Παραγωγή
ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
Ἀριστοτέλους 12-16, 116 36 Ἀθήνα
Τηλ.: 210.921.7512, 210.921.4820 • Fax: 210.923.7033
www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

Ὁ ἑόρτιος κύκλος τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος κατέχει προέχουσα θέσι στὸ ἑορτολόγιο τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας μας. Σ' αὐτὴ ἐκφράζεται καὶ κορυφοῦται ἡ πνευματικότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς λατρείας τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ κεντρικὸ περιεχόμενο της εἶναι ἡ ποιοτικὴ ἱστόρησις τοῦ σωτηρίου Πάθους τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ ἐμπνευσμένοι ὕμνοι τῶν ἡμερῶν μὲ σπάνια δεξιοτεχνία, λυρικότητα καὶ ἄφθαστη ποιητικὴ ὡραιότητα περιγράφουν τὰ γεγονότα καὶ τὶς κεντρικώτερες στιγμὲς τῆς ἀρρήτου ταπεινώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ στὸ ἑκούσιο Πάθος Του.

Οἱ ποιητὲς τῶν ὕμνων μελετῶντες τὰ ἱερὰ καὶ θεόπνευστα κείμενα τῶν Γραφῶν καὶ ζῶντες στὴν καρδιά τους τὸ ἄφατο μυστήριο τῆς ἀπορρήτου κενώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ κατορθώνουν νὰ διατυπώσουν σ' αὐτοὺς μὲ σπάνια θεολογικὴ δύναμι καὶ ἀκρίβεια τὴν διδασκαλία καὶ τὴν πνευματικότητα τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας μας.

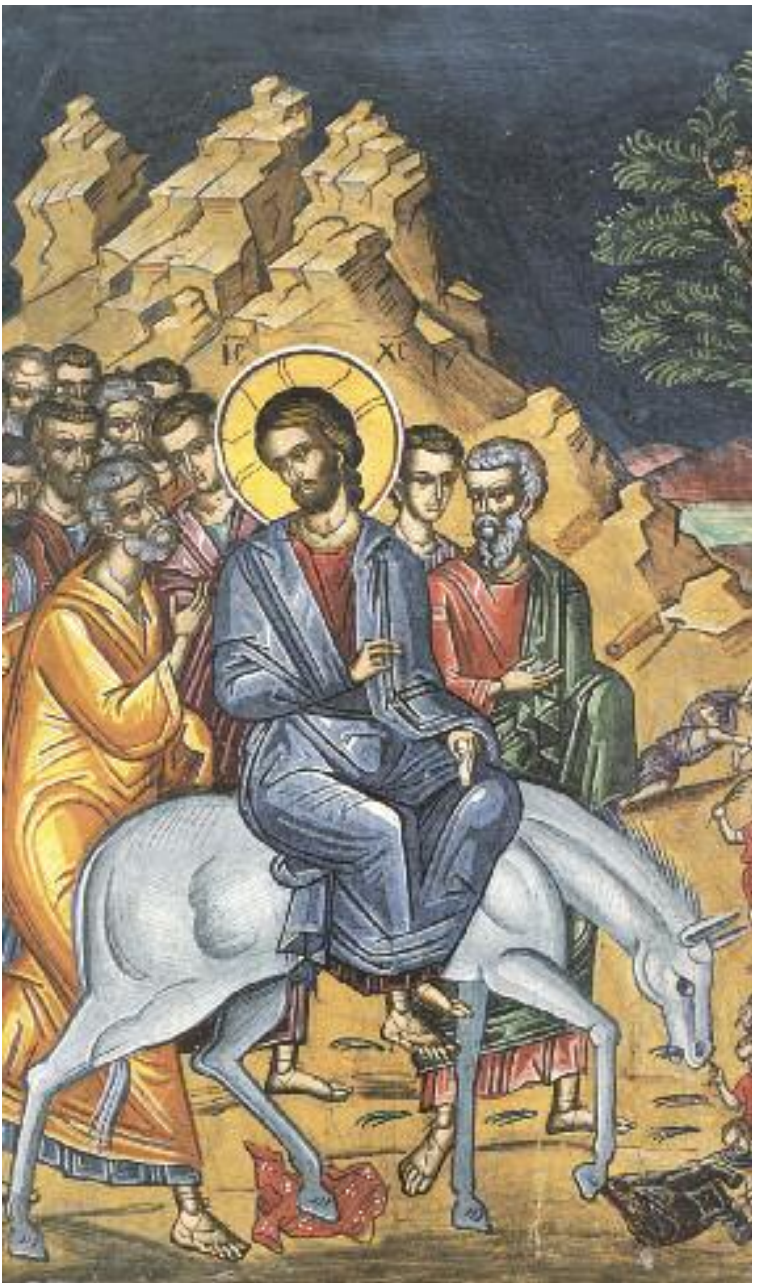
Οἱ πιστοὶ δὲν ἑορτάζουν ἁπλῶς τὰ τίμια καὶ σεπτὰ πάθη τοῦ Σωτῆρος τους, ἀλλὰ ζοῦν αὐτὰ μυστικὰ στὸν ἄδυτο χῶρο τῆς λατρεύουσας καρδιᾶς τους.

Ἡ ὀρθόδοξη λατρεία εἶναι μία ζωντανὴ καὶ ἐνεργὸς συμμετοχὴ στὰ ἱερά γεγονότα τοῦ ἑόρτιου κύκλου. Ὁ χρόνος συμπυκνώνεται κατὰ τὴν ἀνέλιξι τοῦ ἑορταζόμενου λειτουργικοῦ γεγονότος, γίνεται ἕνα μυστικὸ καὶ ζωηφόρο παρόν, στὸ ὁποῖο συγκλίνουν τόσο τὸ παρελθόν, τὸ ἤδη τετελεσμένο, τὸ ὁποῖο βιώθηκε καὶ πάλι βιώνεται, ὅσο καὶ τὸ μέλλον, ποὺ βιώνεται ὅμως ἐσχατολογικῶς ὡς τὸ βέβαιο, ὑπεσχημένο καὶ ἄρρητο περιεχόμενο τῆς θείας ἐπαγγελίας ποὺ ἀποτελεῖ τὴν ἐν Χριστῷ ἐλπίδα τῶν πιστῶν.

Κατὰ τὶς Ἱερές Ἀκολουθίες τῶν πανσέπτων αὐτῶν ἡμερῶν τῶν Ἁγίων Παθῶν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ εὐσεβὴς καρδιὰ τῶν πιστῶν πάλλεται ὁλόκληρη καὶ ἀναμοχλεύεται ἀπὸ τὸ πῦρ τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Δονεῖται ἐκ βάθρων αἰσθανόμενη τὶς ἄρρητες ἀναβάσεις καὶ καταβάσεις, τὶς φωτεινὲς ἀνταύγειες καὶ τὶς σκιερὲς ἀποκρύψεις τοῦ ὑπερφυοῦς μυστηρίου. Συνέχουν καὶ συμπνίγουν αὐτὴ ἄλλοτε ἡ εὐάρεστη ὀσμὴ τῆς ἀρετῆς τοῦ Κυρίου καὶ ἄλλοτε ἡ πικρὴ γεῦσις τῆς ἀχαριστίας καὶ ἐμπάθειας τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ.

Σὲ ὅλες τὶς ποικιλόμορφες φάσεις τῆς πραγματοποιήσεως τῆς θείας βουλῆς στὸ Πάθος τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἡ καρδιὰ τοῦ πιστοῦ δὲν παραμένει ἀδιάφορη καὶ ἀπαθής, ἀλλὰ μετέχει σ' αὐτὸ μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις τῆς θεόμορφης οὐσίας της.

Προσεγγίζοντες χρονικὰ πρὸς τὴν Ἁγία καὶ Μεγάλη Ἑβδομάδα προσφέρουμε στοὺς πιστοὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας ἕνα βοήθημα μὲ σκοπὸ νὰ βιώσουν τὸ θεῖο Πάθος σὰν σταυροαναστάσιμη ἀγωνιστικὴ πορεία κατὰ τῶν ἐπιρρύτων παθῶν ποὺ θὰ τοὺς ὁδηγήσει στὴν ἐν Χριστῷ ἐλευθερία καὶ *«εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν»* (Πρὸς Φιλιππησίους γ΄ 10).

ΙΣ
ΧΣ

1. Ἡ προετοιμασία τῆς ψυχῆς ἐν ὄψει τῆς ἐλεύσεως τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ

Στοὺς ὕμνους τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος ἡ Ἐκκλησία προτρέπει τοὺς πιστοὺς νὰ ἀγαπήσουν καὶ νὰ προετοιμάσουν τὴν ψυχή τους γιὰ νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν ἐρχόμενο Νυμφίο Ἰησοῦ Χριστό.

Ἡ προετοιμασία αὐτὴ εἶναι συγκεκριμένη καὶ συνίσταται στὴν ὀρθὴ πίστι καὶ στὶς λάμπουσες ἀρετές.

α) Μὲ τὴν *ὀρθὴ πίστι* ὁ πιστὸς ὁδηγεῖται στὴν ἐπίγνωσι τοῦ Νυμφίου τῆς Ἐκκλησίας Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν κατανόησι τῶν σωτηριωδῶν γεγονότων τῆς ἐνσάρκου ζωῆς καὶ οἰκονομίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἀπόστολο Πέτρο *«ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν»* (Β΄ Πέτρου α΄ 8).

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς πρὸ τοῦ Πάθους εἶχε ἐνδιαφέροντα διάλογο μὲ τοὺς μαθητές Του στὴν Καισάρεια τῆς Φιλίππου, ὅταν τοὺς ρώτησε *«ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;»* καὶ ὁ Πέτρος ἔδωσε τὴν ἀναμενόμενη ἀπὸ τὸν Κύριο ἀπάντηση *«Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος»* (Ματθαίου ιστ΄ 15-16). Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐρώτησις ποὺ ἐτίθετο συνεχῶς στὸν Κύριό μας εἶχε σχέσι μὲ τὴν αὐτοσυνειδησία καὶ τὴν ταυτότητά Του, ὅπως τοῦ Προέδρου τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Μεγάλου Συνε-

δρίου ποὺ ἀνέκρινε τὸν Κύριο καὶ μὲ ἔκδηλη ταραχὴ τὸν ρώτησε: *«Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ»* (Ματθαίου κστ΄ 63).

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς τόσο πρὶν ὅσο καὶ μετὰ τὸ Πάθος καὶ τὴν Ἀνάστασί Του ἐξήγησε δημόσια στοὺς Ἰουδαίους καὶ ἰδιαιτέρως στοὺς Μαθητές Του τὰ γεγονότα, τὸν σκοπὸ καὶ τὶς συνέπειές τους γι' αὐτοὺς ὅπως:

✦ *Στοὺς Ἰουδαίους* προεφήτευσε, ὅτι θὰ ἀναστηθεῖ τρεῖς ἡμέρες μετὰ τὸν θάνατό Του, ὅταν ἐκεῖνοι τοῦ ἐζήτησαν ἀποδείξεις γιὰ τὸ πρόσωπο καὶ τὸ ἔργο Του:

«Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰμὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Ὥσπερ γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς ὁ προφήτης ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶντος ὧδε» (Ματθαίου ιβ΄ 38-42).

Στοὺς Μαθητές Του ποὺ ἐπορεύοντο πρὸς Ἐμμαούς:

«Ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ» (Λουκᾶ κδ΄ 27).

✦ Καὶ ὁ προφήτης Ἡσαΐας δίνει ἀπαντήσεις καὶ ἐξηγεῖ, ὅτι τὸ πάθος τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ δὲν ὀφείλετο σὲ τιμωρία τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἦταν ἐνέργεια φιλανθρωπίας καὶ τελείας ἀγάπης Του γιὰ νὰ θεραπευθοῦμε ἀπὸ τὶς πληγὲς τῶν ἁμαρτιῶν μας:

«Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; Καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; Ἀνηγγείλαμεν ὡς παιδίον ἐναντίον αὐτοῦ, ὡς ρίζα ἐν γῇ διψώσῃ. Οὐκ ἔστιν εἶδος αὐτῷ οὐδέ δόξα· καὶ εἴδομεν αὐτόν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος· ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον καὶ ἐκλεῖπον παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων· ἄνθρωπος ἐν πληγῇ ὢν καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη. Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει. Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ᾽ αὐτόν. Τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν» (Ἡσαΐου νγ΄ 1-5).

β) Οἱ *ἀρετὲς* ἀποτελοῦν τὴν ἀπαστράπτουσα ἐσθῆτα, τὸ λαμπρὸ ἔνδυμα τῆς ψυχῆς τῶν πιστῶν, γιὰ νὰ γίνουν δεκτοὶ καὶ νὰ συμμετάσχουν στὴν ἀΐδια χαρὰ τῆς σωτηρίας, καὶ εὐφροσύνη τῆς πανηγύρεως τῶν πρωτοτόκων κατὰ τὸν ἀποστολικὸ λόγο *«ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, Ἰερουσαλὴμ*

ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων» (Πρὸς Ἑβραίους ιβ΄ 22-23). Ὁ Θεὸς δὲν κοινωνεῖ μὲ ἀκάθαρτες ψυχὲς ποὺ τὶς χαρακτηρίζει ἡ ἀπιστία καὶ ἡ ἀδιαφορία, ποὺ ταράζονται ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ἁμαρτίας.

Στὴν παραβολὴ τῶν βασιλικῶν γάμων ὁ Κύριος διευκρίνησε μὲ σαφήνεια, ὅτι δὲν θὰ συμμετάσχει στὴν πανήγυρι τῶν πρωτοτόκων ὅποιος δὲν διαθέτει ἔνδυμα γάμου:

«Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφιμώθη. Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις· δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων» (Ματθαίου κβ΄ 11-13).

Ὡς ἔνδυμα γάμου ἐννόησε ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀπόκτησι τῶν ἀρετῶν, μὲ τὶς ὁποῖες ἐνδύεται, λαμπρύνεται καὶ στολίζεται ἡ ψυχή.

Ὁ λόγος τοῦ Κυρίου μας ἐπαληθεύεται κατὰ τὴν Ἀποκάλυψι, ὅπου ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης γράφει αὐτὸ ποὺ βλέπει:

✦ Ὅτι οἱ δίκαιοι φοροῦν στολὲς λευκές:

«Καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρώσωσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς καὶ αὐτοὶ» (Ἀποκαλύψεως στ΄ 11) καὶ *«μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πο-*

λύς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν» (Ἀποκαλύψεως ζ΄ 9), ποὺ ἔπλυναν στὸ αἷμα τοῦ Ἀρνίου: *«Καὶ εἴρηκα αὐτῷ· Κύριέ μου, σὺ οἶδας. Καὶ εἶπέ μοι· Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου»* (Ἀποκαλύψεως ζ΄ 14) καὶ *«μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν»* (Ἀποκαλύψεως κβ΄ 14).

✦ Ὅτι στὴν λαμπρὴ πόλι τῆς αἰωνιότητος δὲν θὰ εἰσέλθουν ὅσοι ἔπραξαν τὴν ἀνομία καὶ ἀσέβεια:

«Τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ ἐν πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος» (Ἀποκαλύψεως κα΄ 8).

Ἐπειδὴ οἱ ἀρετὲς ἀποτελοῦν λαμπρὴ στολὴ τῆς ψυχῆς, ἡ Ἐκκλησία μας προβάλλει τὰ ἀναγκαῖα πρότυπα γιὰ νὰ παραδειγματίσει τοὺς πιστοὺς καὶ νὰ τοὺς παρακινήσει στὴν ἀπόκτησι τῶν ἀρετῶν. Μὲ τὴν παραβολὴ τῶν δέκα Παρθένων (Ματθαίου κε΄ 1-13) ὁ Κύριος δὲν ἄφησε περιθώρια παρανοήσεων.

Θὰ παρουσιάσουμε αὐτὲς ποὺ προβάλλονται κατὰ τὴν Μεγάλη Ἑβδομάδα καὶ τὰ πρότυπά τους.

α. Ταπείνωσι
(πρότυπο ὁ Τελώνης καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος)

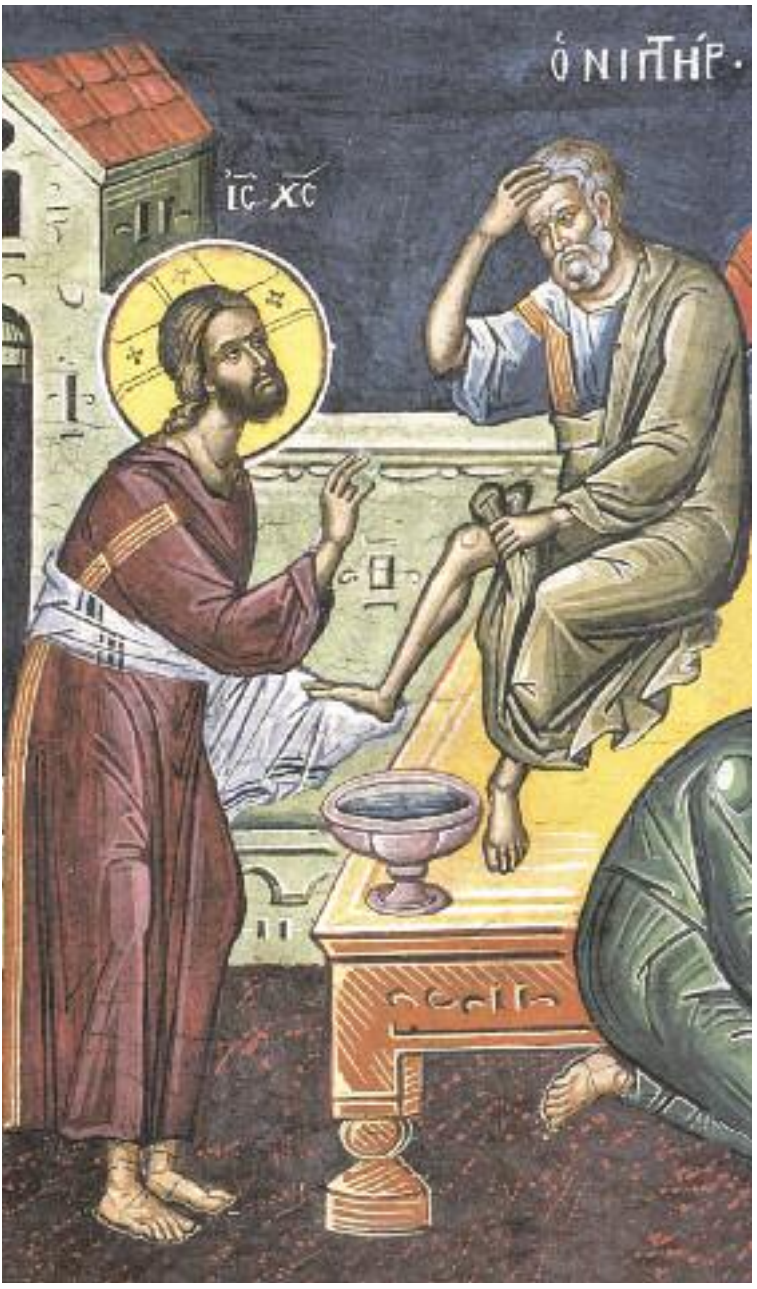
Ἡ ταπείνωσις εἶναι τὰ φτερὰ τῆς ψυχῆς. Ὁδηγεῖ τὶς δίκαιες ψυχὲς πρὸ τοῦ θρόνου τῆς θείας μεγαλειότητος. Εἶναι ἡ λαμπρὰ καὶ ἀπαστράπτουσα ἐσθῆτα (ἔνδυμα) μὲ τὴν ὁποία ἡ ψυχὴ ὁδηγεῖται πρὸ τοῦ θρόνου τοῦ Παναγάθου Θεοῦ. Ἡ ταπείνωσις ἀποσπᾶ τὸ θεῖο ἔλεος, προσελκύει τὴν θεία συμπάθεια καὶ προκαλεῖ τοὺς μυστικοὺς ὄμβρους τῆς θείας χάριτος.

Ἡ ταπείνωσις εἶναι ἡ ρίζα καὶ τὸ θεμέλιο κάθε ἀρετῆς, τὸ γόνιμο καὶ καρπερὸ ἔδαφος τῆς δικαιοσύνης. Εἶναι ἡ εὐώδης ὀσμὴ τῆς θείας εὐδοκίας τὸ βάθος τοῦ χριστολογικοῦ αἰνίγματος, ἡ κρηπίδα τῆς θείας κενώσεως τοῦ Λόγου.

Ὁ Κύριός μας ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς ἔνσαρκος οἰκονομία τοῦ Θεοῦ Πατρὸς ἦταν καὶ ἡ ἔνσαρκος ταπείνωσις κατὰ τὴν ἀποστολικὴ διδασκαλία *«ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ»* (Πρὸς Φιλιππησίους β΄ 6).

Ὅλη ἡ ἐπὶ γῆς διακονία Του ἦταν διακονία ταπεινώσεως καὶ ἀγάπης. Ἦταν πρᾶος καὶ ταπεινὸς στὴν καρδιά Του. Ταπεινοὺς καὶ πράους θέλει τοὺς μαθητές Του κατὰ τὴν ἐντολή Του: *«Μάθετε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ»* (Ματθαίου ια΄ 29). Ὁ Σωτῆρας ἀποστρέφεται τὴν ὑψηλοφροσύνη, τὸ κενὸ καὶ ἀλαλάζον φρόνημα τοῦ ματαίου ἀνθρώπου. Στοὺς στεναγμοὺς τῆς ταπεινωμένης καρδιᾶς ἀπαντᾶ πλουσίως ὁ Θεὸς δικαιῶν καὶ ἁγιάζων αὐτήν.

Οἱ ταπεινοὶ εἶναι οἱ γνήσιοι μαθητὲς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸν λόγο Του *«μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύ-*

Ὁ ΝΙΠΤΗΡ·
ΙC XC

ματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Ματθαίου ε΄ 3), οἱ πορευόμενοι κατ' εἰκόνα τοῦ θείου Διδασκάλου, οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας, οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν θεία δικαιοσύνη κατὰ τὸν μακαρισμὸ τοῦ Κυρίου *«μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται»* (Ματθαίου ε΄ 6).

Οἱ ταπεινοὶ εἶναι τὸ καινὸ φύραμα τὸ τόσο ξένο γιὰ τὸν κόσμο τῆς ματαιότητος καὶ τῆς φθορᾶς, ἀλλὰ καὶ ἀπαραίτητο γιὰ τὴν συντήρησι τῆς κοινωνίας κατὰ τὴν διδασκαλία τοῦ Κυρίου: *«Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς. Ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται;»* (Ματθαίου ε΄ 13).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος προβάλλει τὸν Κύριό μας ὡς πρότυπο ταπεινώσεως καὶ προτρέπει τοὺς πιστοὺς νὰ ἀποκτήσουν τὸ ἴδιο φρόνημα ταπεινώσεως μ' Ἐκεῖνον (Πρὸς Φιλιππησίους β΄ 5-11), νὰ ἀποβάλλουν τὸ μάταιο καὶ ὑψηλὸ φρόνημα καὶ νὰ καταδέχονται τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἄσημους κατὰ τὸν λόγο: *«Μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. Μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς»* (Πρὸς Ρωμαίους ιβ΄ 16).

Ἡ ταπείνωσι θεωρεῖται ἀδυναμία καὶ πτωχεία ἀπὸ τοὺς κοσμικούς. Γιὰ τὸν Θεὸ ὅμως εἶναι ὁ πλοῦτος τῆς ψυχῆς καὶ ἡ ἄφθαρτη δόξα της. Ἡ πτωχεία τῆς πνευματικῆς ζωῆς εἶναι ὁ ἄρρητος θησαυρὸς στὰ ἀκένωτα ταμεῖα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

β. Φιλαδελφία

Ὁ Κύριος διαμορφώνοντας τὸ ἦθος τῶν μαθητῶν Του τοὺς εἶπε *«πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοὶ ἐστέ»* (Ματθαίου κγ΄ 8). Στὸν ἀπόστολο Πέτρο ὁ Κύριος παρήγγειλε νὰ στηρίξει τοὺς ἀδελφοὺς του μετὰ τὴν μετάνοιά του γιὰ τὴν τριπλῆ ἄρνησι καὶ τὴν ἐπιστροφὴ κοντά Του. *«Σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου»* (Λουκᾶ κβ΄ 32).

Ἑπομένως ἡ φιλαδελφία εἶναι ὁ ζωτικὸς δεσμὸς τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μία μεγάλη πνευματικὴ οἰκογένεια. Εἶναι ἡ πνευματικὴ μητέρα τῶν πιστευόντων κατὰ τὸν Ὠριγένη: *«Ἔστι δὲ καὶ τοὺς φυσικοὺς νοεῖν πατέρας, ἢ καὶ τοὺς πνευματικοὺς νοεῖν διδασκάλους. Καὶ γὰρ τούτων μήτηρ ἡ Ἐκκλησία»* (Στὶς Παροιμίες Σολομῶντος P.G. 17, 201 B). Τοὺς πιστοὺς γεννᾶ ἡ Ἐκκλησία πνευματικὰ καὶ ἀναγεννᾶ μὲ τὸν σωτήριο λόγο Της καὶ τὰ μυστήριά Της. Ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία οἱ πιστοὶ τρέφονται μυστικῶς καὶ οἰκοδομοῦνται σὲ Σῶμα Χριστοῦ.

Εἶναι φανερό, ὅτι οἱ πιστοὶ ὡς τέκνα τῆς ἴδιας μητέρας, ὡς συλληφθέντες στὴν ἴδια πνευματικὴ μήτρα, εἶναι μεταξύ τους ἀδελφοί. Συνδέονται μὲ κοινοὺς δεσμοὺς πνευματικῆς ἑνότητος καὶ συγγένειας κατὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο διδάσκοντα ὅτι:

«Ἓν σῶμα καὶ ἓν Πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν. Ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ» (Πρὸς Ἐφεσίους δ΄ 4-7).

Ὅπως τὰ τέκνα μιᾶς φυσικῆς οἰκογένειας ἑνώνει ὁ πνευματικὸς σύνδεσμος τῆς φιλαδελφίας καὶ τῆς ἀγάπης, ὁμοίως καὶ τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ τὰ συνδέει τὸ αὐτὸ πνεῦμα φιλαδελφίας ἑνότητος καὶ ἀγάπης. Γι' αὐτὸ ὁ ἀπόστολος Παῦλος προτρέπει τοὺς πιστούς: *«Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης»* (Πρὸς Ἐφεσίους δ΄ 1-3).

Μὲ τὴν παραβολή Του ὁ Κύριος περὶ τοῦ ἀνοικτίρμονος δούλου κατέκρινε τὰ ἀπάνθρωπα αἰσθήματα τοῦ πονηροῦ καὶ ἀχάριστου δούλου, ἀφοῦ ὁ κύριός του θὰ διατάξει τοὺς ὑπηρέτες Του: *«Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων»* (Ματθαίου κε΄ 30).

Οἱ ἀναλογίες τῆς παραβολῆς εἶναι ὄντως τραγικές, ὅταν ἐφαρμόζονται στὴν πνευματικὴ κοινότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Κύριος ἐδίδαξε ἐμπράκτως τὴν φιλανθρωπία. Ἐκήρυξε τὴν ἀνοχὴ καὶ τὴν συμπάθειά Του στοὺς μετανοοῦντες ἁμαρτωλούς. Ἔδωσε ἄφεσι ἁμαρτιῶν στοὺς κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένους μὲ τὴν πρόσκλησί Του: *«Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς»* (Ματθαίου ια΄ 28).

Ὅταν οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου ἐπιδεικνύουν μοχθηρία στὶς μεταξύ τους σχέσεις τότε ἐκπίπτουν τῆς ὑψηλῆς περιωπῆς τῆς χάριτος, εἶναι ἀνάξιοι δοῦλοι τοῦ Δε-

σπότου Χριστοῦ ἐμπαθεῖς καὶ μοχθηροὶ ὑβριστὲς τῆς ἀγαθωσύνης καὶ τῆς χρηστότητός Του.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος συμβουλεύει τοὺς πιστοὺς πῶς νὰ ἀντιμετωπίζουν τὶς ἐπιθέσεις τῶν ἀδελφῶν τους:

«Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες. Προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων· εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες. Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος. Ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν, ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν» (Πρὸς Ρωμαίους ιβ΄ 17-21).

Γι' αὐτὸ οἱ Ἀπόστολοι προτρέπουν τοὺς πιστούς:

«Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι» (Πρὸς Ρωμαίους ιβ΄ 10).

«Ἡ φιλαδελφία μενέτω, τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε» (Πρὸς Ἑβραίους ιγ΄ 1-2).

«Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ Πνεύματος εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς» (Α΄ Πέτρου α΄ 22).

«Καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην» (Β΄ Πέτρου α΄ 5-7).

Ἡ ὑμνολογία τῆς Ἐκκλησίας μας προτρέπει:

«Τὴν φιλαδελφίαν κτησώμεθα, ὡς ἐν Χριστῷ, ἀδελφοί, καὶ μὴ τὸ ἀσυμπαθὲς πρὸς τοὺς πλησίον ἡμῶν, ἵνα μὴ ὡς ὁ δοῦλος κατακριθῶμεν, ὁ ἀνελεήμων, διὰ τὰ δηνάρια, καὶ ὡς ὁ Ἰούδας μεταμεληθέντες, μηδὲν ὠφελήσωμεν» (Τροπάριον τοῦ δ΄ Ἀντιφώνου τοῦ Ὄρθρου τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς).

γ. Ἐγκράτεια
(παράδειγμα ὁ πάγκαλος Ἰωσήφ)

Τὸ παράδειγμα τοῦ παγκάλου Ἰωσήφ παραμένει ὡς φωτεινὸ πρότυπο ἁγνότητος, φωτεινὸς ὁδοδείκτης στὴν ἀγωνιστικὴ πορεία τῶν πιστῶν. Πρότυπο καὶ σύμβολο ὅμως γιὰ τοὺς ὀλίγους καὶ ἐκλεκτούς.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς παρακοῆς τῶν πρωτοπλάστων ἡ ἀπόλαυσις τῆς ἡδονῆς τῶν αἰσθήσεων καὶ ἡ ἱκανοποίησις ὁρμῶν τοῦ ἐνστίκτου εἰσέβαλαν δίκην ἀγρίων θηρίων στὴν παραπεσοῦσα ἀνθρώπινη φύσι καὶ ἐπικυριάρχησαν σ' αὐτή. Ἀπὸ τὴν ἀνάφλεξι τοῦ αἰσθησιακοῦ βόρβορου ἡ φύσις ὁλόκληρη πυροῦται ἔκτοτε καὶ ἀναφλέγεται. Ἡ ἀλόγιστη δουλεία τῆς σαρκὸς ἐξαθλιώνει τὴν ὕπαρξι καὶ τὴν καταξευτελίζει. Εἶναι δὲ τόση ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐξουσία της, ὥστε ἐκυριάρχησεν ἀδιάκριτα πάνω σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τὴν διάρκεια ὅλων τῶν ἐποχῶν.

Στὴν Ἐκκλησία ὅμως τὸ συμβὰν κακὸ διορθώνεται καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὴν δύναμι τῆς ἁμαρτίας.

Ἡ γεννετήσια ὁρμὴ εἶναι ἄξια, ὅταν εἶναι κεκαθαρμένη τῆς ἐφάμαρτης ἡδονῆς καὶ ἱκανοποιεῖται ἰσορρόπως καὶ νομίμως μέσα στὸ πεδίο τῆς χάριτος τοῦ εὐλογημένου γάμου.

Ὁ Ἰωσὴφ ὁ πάγκαλος δὲν ὑπέκυψε στὸν πειρασμὸ τῆς ἀπολαύσεως τῆς ἡδονῆς ἀπὸ ἄθεσμη σχέσι. Γι' αὐτὸ προβάλλεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας, γιὰ νὰ ἐνισχύονται οἱ πιστοί:

- Ὅσοι τιμοῦν καὶ λατρεύουν τὸν Λυτρωτὴ καὶ Σωτῆρα Χριστὸ μὲ τὴν ἀγνότητά τους,
- Ὅσοι βιοῦν ἐσωτερικῶς τὸ λυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Σωτῆρος,
- Ὅσοι ἔχουν νοῦν Χριστοῦ κατὰ τὸ ἀποστολικό: *«Ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν»* (Πρὸς Κορινθίους Α΄ β΄ 16) καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο ποὺ ἐνοικεῖ στὶς καρδιὲς καὶ τὰ σώματά τους
- Ὅσοι δέχονται στὸ σῶμα τους τὰ ἄχραντα καὶ θεῖα μυστήρια καὶ δὲν τὸ κατασπιλώνουν, δὲν τὸ μολύνουν, μὲ ἀθέμιτες ἡδονὲς ὑποδουλωμένοι στὰ ἀκάθαρτα πάθη τῆς φθορᾶς.

Εἶναι σαφὴς ἡ ἀποστολικὴ διδασκαλία ὅτι:

«Οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῖται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε κλέπται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι» (Πρὸς Κορινθίους στ΄ 9-10).

δ. Μετάνοια
(Παράδειγμα ἡ Πόρνη - ὁ ἀπόστολος Πέτρος)

Μεγάλη ὄντως καὶ σωτήριος ἡ μετάνοια. Σηκώνει ἀπὸ τὴν πτῶσι τῆς ἁμαρτίας τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν ἀνυψώνει στὸν οὐρανό. Ἀναμοχλεύει τὸ βάθος τῆς ψυχῆς. Καθαρίζει τὴν καρδιά. Ζωογονεῖ τὴν συνείδησι. Ἀνακαινίζει τὴν ὕπαρξι, ποὺ ἐφθάρη ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Ἀποτρίβει τὴν ἐνοχή. Ἀφανίζει τοὺς ἠθικοὺς σπίλους. Καθαρίζει τὸν ρύπο ἀπὸ τὸν χιτῶνα τῆς ψυχῆς. Εἶναι τὸ θεῖο καὶ μυστικὸ λουτρὸ τῆς ὑπάρξεως. Οἱ ζωηφόροι κρουνοί του ἀνακαινίζουν τὴν φύσι, ἐπαληθεύουν τὴν συνείδησι.

Ἡ θεία Χάρις ἀποκαθιστᾶ μὲ τὴν μετάνοια καὶ δικαιώνει τὸν ἁμαρτήσαντα, καὶ ὁ ἄνθρωπος γίνεται καὶ πάλι υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὰ ἐνεργοῦνται ὅταν ἐκδηλώνεται πραγματικὴ καὶ ἀληθινὴ μετάνοια. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος συντρίβεται πρὸ τοῦ μεγέθους τῆς παραβάσεως τοῦ ἁγίου θελήματος. Ὅταν ἡ μετάνοια ἐκδηλώνεται ὡς ἀλλαγὴ νοῦ, διαθέσεως, φρονήματος, συμπεριφορᾶς. Ὅταν εἶναι μῖσος κατὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ σταθερὴ ἀπόφασι ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοὺς θανατηφόρους βρόχους καὶ τὴν δυναστεία της. Ὅταν εἶναι ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸ καὶ πρόσκλησι στὴν ἐπιθυμία τῆς σωτηρίας καὶ στὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀπείρου ἐλέους καὶ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου.

Ἡ δικαίωσις τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ προσφέρεται διὰ τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι κατάστασις στατική. Ἡ παρεχομένη δι' αὐτῶν θεία Χάρις δύναται νὰ ὁδηγήσει τὸν ἄνθρωπο στὸν ἁγιασμό, δύναται ὅμως καὶ νὰ τὸν ἐγκαταλείψει. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ ἐνδεχόμενα ὀφείλονται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνο στὴν

ἐλεύθερη συνέργεια τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν θεία Χάρι. Ὅπως δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος δύναται βοηθούμενος ἀπὸ τὴν θεία Χάρι νὰ προχωρήσει πρὸς τὴν τελείωσί του, κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο δύναται, ἀρνούμενος νὰ συμπράξει μὲ τὴν θεία Χάρι, νὰ ἐκπέσει ἀπὸ τὴν κατάστασι τῆς τελειώσεως ποὺ εἶχε ἀποκτήσει μὲ τὴν δικαίωσί του.

Σ' αὐτὸ τὸ δεύτερο ἐνδεχόμενο συντελοῦν ἡ ἀδυναμία τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ ὁ ἔντονος πόλεμος τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τῆς ἁμαρτίας τῶν παθῶν.

Τὰ πάθη τραυματίζουν καὶ νεκρώνουν τὴν ψυχή. Ἡ μετάνοια θεραπεύει καὶ ζωογονεῖ τὴν πληγωθεῖσα ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ψυχή.

ε. Ὁμολογία
(Παράδειγμα ὁ Ληστής, ὁ Ἑκατόνταρχος)

Ὁ Ληστὴς ποὺ σταυρώθηκε μὲ τὸν Κύριό μας σώθηκε κατὰ τὴν ἀνεξερεύνητη βούλησι τοῦ Δικαιοκρίτου Κυρίου μας, ἐπειδὴ ἐπετίμησε τὸν ἄλλο Ληστή, ποὺ ὕβριζε τὸν Κύριό μας καὶ τὸν ἐχλεύαζε μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους σταυρωτές Του, ποὺ δὲν πίστευαν στὴν θεότητά Του καὶ ἐκεῖνος ὁμολόγησε τὴν θεότητά Του καὶ τὴν δική του ἁμαρτωλότητα.

Ἡ σωτηρία προϋποθέτει ἐπομένως τὴν σωτήριο ὁμολογία τῆς ἁμαρτωλότητός μας, τὴν αἴτησι τοῦ ἐλέους καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν διακήρυξι τῆς πίστεώς μας στὸν Λυτρωτὴ καὶ Σωτῆρα μας.

Μ' αὐτὴ τὴν προϋπόθεσι παρέχεται ἡ σωτηρία, ὅπως διδάσκει ὁ ἀπόστολος Παῦλος:

«Ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. Ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. Λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται. Οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν· πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται» (Πρὸς Ρωμαίους ι΄ 8-13).

2. Ὁ Νυμφώνας καὶ ἡ πνευματικὴ ἐγρήγορσι τῆς ψυχῆς

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ἐπουράνιος Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ πιστοὶ εἶναι οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος κατὰ τὸν λόγο τοῦ Κυρίου μας:

«Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον χρόνον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν» (Ματθαίου θ΄ 15).

Ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ὁ Χριστός ἐξαγόρασε τὴν πανάσπιλο νύμφη Του, ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία, δηλαδὴ τὶς ψυχὲς τῶν πιστῶν κατὰ τό *«Χριστὸς ἠμᾶς ἐξηγόρασεν*

ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου» (Πρὸς Γαλάτες γ΄ 13).

Γι' αὐτὸ οἱ πιστοὶ αἰωνίως θὰ δοξολογοῦν τὸν ἐξαγοράσαντα αὐτοὺς Λυτρωτὴ καὶ Σωτῆρα τους:

«Καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· Ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους» (Ἀποκαλύψεως ε΄ 9).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος τονίζει μὲ σαφήνεια:

«Τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων» (Πρὸς Κορινθίους Α΄ ζ΄ 23).

«Ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ» (Πρὸς Κορινθίους Α΄ στ΄ 20).

Ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἐπισημαίνει ὅτι, οἱ αἱρετικοὶ ἀρνοῦνται τὸν ἐξαγοράσαντα αὐτοὺς Δεσπότη.

«Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν» (Β΄ Πέτρου β΄ 1).

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπέπλυνε τὴν Ἐκκλησία, δηλαδὴ τὶς ψυχὲς τῶν πιστῶν (Πρὸς Ἐφεσίους ε΄ 25-26) ἀπὸ τὸ αἶσχος τῆς ἁμαρτίας καὶ τὴν ἐλάμπρυνε μὲ τὴν δόξα τῆς ἀναστάσεως, τῆς νίκης δηλαδὴ κατὰ τοῦ θανάτου, μὲ τὴν συμμετοχή της στὴν αἰώνια ζωὴ καὶ μὲ ὅλα τὰ ἄλλα αἰώνια καὶ ἄφθαρτα ἀγαθὰ ποὺ οἱ ἄνθρωποι ἐστεροῦντο καὶ ἦσαν ἀποξενωμένοι ἀπ' αὐτά.

Ἀλλὰ πρὸ τοῦ σωτηρίου Πάθους Του ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐλάμπρυνε τὴν πνευματικὴ νύμφη Του, δηλαδὴ τὴν Ἐκκλησία, ὅταν στὴν μήτρα τῆς Παρθένου Μαρίας προσέλαβε τὴν ἀνθρώπινη φύσι. Στὴν θεοφόρο μήτρα τῆς Παρθένου Μαρίας ἐτελέσθηκαν οἱ μυστικοὶ γάμοι τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἄρρητη πνευματικὴ ἕνωσι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως μὲ τὴν θεία.

Μὲ τὴν ἕνωσι αὐτὴ ὁ Κύριος ἐθέωσε τὸ ἐκ τῆς Παρθένου πρόσλημμα καὶ τὸ ἐξωράϊσε μὲ τὴν αὐγή, τὴν λάμψι τῆς θεότητός Του.

Σ' αὐτὸ τὸν Νυμφίο καὶ σ' αὐτοὺς τοὺς ἄρρητους πνευματικοὺς γάμους σπεύδουν οἱ ψυχὲς τῶν πιστῶν, ἐπειδὴ ὅταν ἑνωθοῦν μὲ τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ σώζονται. Ἡ σωτηρία ἀποτελεῖ τὸν ἔσχατο λόγο καὶ σκοπὸ τῆς ὑπάρξεώς μας καὶ ἐπιτυγχάνεται ἐν Χριστῷ, διὰ τῆς ἑνώσεώς μας δηλαδὴ μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

Ἀλλὰ ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἀπροειδοποίητα καὶ θὰ παραλάβει μαζί Του τὶς ἄξιες ψυχὲς στὴν χαρὰ τῆς αἰώνιας ζωῆς.

Γι' αὐτὸ οἱ ψυχὲς δὲν πρέπει νὰ παραδοθοῦν στὴν ὀλέθρια νάρκη τοῦ πνευματικοῦ ὕπνου, ἀλλὰ νὰ γρηγοροῦν προσμένοντας τὴν ἔλευσι τοῦ Κυρίου εὐτρεπισμένες καὶ προετοιμασμένες θεοπρεπῶς.

Ἀνάξιες εἶναι οἱ ψυχὲς ποὺ ἀδιαφοροῦν, ρεμβάζουσες στὸν ἁμαρτωλὸ καὶ μάταιο καὶ πρόσκαιρο καὶ ἄστατο κόσμο, ποὺ ἔχει ρυπαρὸ ἔνδυμα ποὺ ἀποστάζει τὸν βόρβορο τῆς ἁμαρτίας, ποὺ ἀναδίδει τὸ αἶσχος τῆς πνευματικῆς ἀποστασίας. Ἀνάξιες εἶναι οἱ ψυχὲς ποὺ δὲν ἐκτιμοῦν τὴν ἀγνότητά τους, ποὺ ἐκπορνεύθηκαν στὰ σκοτεινὰ καταγώγια τοῦ θανάτου, ποὺ καταφρο-

νοῦν τὸν Νυμφίο τους, ποὺ ἀπεμπολοῦν τὴν χάρι, ποὺ παραδόθηκαν στὸν ὕπνο τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς πνευματικῆς χαυνώσεως καὶ ραστώνης.

Ὁ Κύριος συνέστησε στοὺς μαθητές Του: *«Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται»* (Ματθαίου κε΄ 13).

3. Ἡ μυστικὴ συναύλεια καὶ κάθαρσι τῆς ψυχῆς

Ὁ Κύριος ἀνήγγειλε στοὺς μαθητές Του τὴν πορεία πρὸς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸ ἑκούσιο Πάθος Του.

«Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται» (Ματθαίου κ΄ 18-19).

Γνωρίζει τὸ Πάθος Του καὶ σπεύδει ἑκουσίως σ' αὐτὸ γιὰ νὰ ἐξαγοράσει τὸν κόσμο ἀπὸ τὴν δουλεία τῆς ἁμαρτίας. Οὐδὲν ἀπρόοπτο, οὐδὲν ἀναγκαστικὸ συνέβη σ' Αὐτόν. Ὁ σταυρικὸς θάνατος ἦταν τὸ ποτήριο τῆς κενώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ποὺ ἤπιε *ἕως τρυγὸς* ἀπὸ τὴν ἀγάπη Του γιὰ τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τοὺς λόγους Του στὴν ὑπερφυᾶ προσευχή Του, ὅπως διασώθηκαν στὸ ἱερὸ εὐαγγέλιο:

«Καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι,

παρελθέτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ᾽ ὡς σύ» (Ματθαίου κστ΄ 39). Αὐτὸ τὸ ποτήριον τὸ ἤπιε ἀπὸ ἀγάπη.

Στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν κόσμο ἀναφέρεται ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης:

«Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάννου γ΄ 16).

Ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας προβάλλεται ὡς πρότυπο ἀγάπης, ἐπειδὴ θυσιάσθηκε γιὰ τοὺς ἀνθρώπους.

Εἶπε: *«Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ»* (Ἰωάννου ιε΄ 13). Διευκρίνησε ὅτι *«διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτὴν»* (Ἰωάννου ι΄ 17).

Καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρεται στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιὰ μᾶς τοὺς ἁμαρτωλούς.

«Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε» (Πρὸς Ρωμαίους ε΄ 8).

Οἱ ψυχὲς τῶν πιστῶν φλεγόμενες ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ θεωροῦν, ὅτι συνέχονται, καταλαμβάνονται ἀπὸ τὸ Πάθος τοῦ Σωτῆρος τους.

Αὐτὴ τὴν θεία ἀγάπη ὑμνεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος:

«Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; Καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. Ἀλλ᾽ ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ

τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν» (Πρὸς Ρωμαίους η΄ 35-39).

Οἱ πιστοὶ ἔχοντες τὴν διάνοιά τους καθαρὴ ἀπὸ τὶς πυκνότατες συστροφὲς καὶ τὴν ἐμπαθῆ συσκότισι τῆς ἁμαρτίας συμπορεύονται μὲ μυστικὸ τρόπο μὲ τὸν Κύριο καὶ συσταυρώνονται μαζί Του νεκρούμενοι ὡς πρὸς τὴν ἐπικίνδυνη γοητεία τοῦ ἁμαρτωλοῦ βίου κατὰ τὸν λόγο τοῦ Κυρίου

«Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτὴν» (Μάρκου η΄ 35). Αὐτὴ ὅμως ἡ νέκρωσι ὁδηγεῖ στὴν ἀνάστασι καὶ στὴ ζωή.

Ὁ θεόπνευστος λόγος τῆς ἁγίας Γραφῆς ἐπισημαίνει μὲ ποιό τρόπο οἱ πιστοὶ κοινωνοῦν στὸ Πάθος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

α) Ὅταν συμμετέχουν στὰ ἅγια Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας κατὰ τὸν τρόπο ποὺ ἀναλύει ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολή του:

«Ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώ-

ματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα, τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ, εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. Ὃ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ, ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ. Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν» (Πρὸς Ρωμαίους στ΄ 3-11) συνανυψώνονται μαζί Του στὴν ἄνω Ἱερουσαλὴμ στὴν ἐπουράνιο βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ἡ διδασκαλία αὐτὴ περιέχεται στὸ θεολογικώτατο ἀπολυτίκιο τῆς ἑορτῆς τῶν Βαΐων:

«Συνταφέντες σοι διὰ τοῦ Βαπτίσματος, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, τῆς ἀθανάτου ζωῆς ἠξιώθημεν τῇ Ἀναστάσει σου».

Αὐτὸ συνιστᾶ τὴν σωτηρία καὶ τὴν δικαίωσι τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ δικαίωσις τοῦ ἀνθρώπου στὴν σωτηριολογία τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι ἐνέργεια τῆς θείας Χάριτος, τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Εἶναι δωρεά, ἐλεύθερο χάρισμα τῆς ἀπείρου ἀγαθότητος καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ἀποστολικὴ διδασκαλία *«χάριτί ἐστε σεσωσμένοι»* (Πρὸς Ἐφεσίους β΄ 5).

Ὁ ἄνθρωπος σὲ οἱανδήποτε κατάστασι ἠθικῆς σταθερότητος καὶ προετοιμασίας καὶ ἂν εὑρίσκεται δὲν δικαιοῦται κατ᾽ ἀξίαν τὴν σωτήρια αὐτὴ δωρεά.

Παρὰ ταῦτα ἡ θεία Χάρις, τὸ Ἅγιο Πνεῦμα παραμένει ἀνενεργὸς ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἐὰν δὲν συμπράξει ἐλεύθερα μαζί Του στὴν ἀξιοποίησι τῆς σωτήριας δωρεᾶς.

Ἡ θεία Βασιλεία εἶναι μὲν χορηγία τῆς ἀπείρου χάριτος τοῦ Θεοῦ εἶναι ὅμως συγχρόνως καὶ ἀπόκτημα τῶν ἀξίων κατὰ τὸν λόγο Του:

«Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου» (Ματθαίου κ΄ 23).

Σύμφωνα μὲ αὐτὰ οἱ πιστοὶ ὀφείλουν νὰ ἐργασθοῦν συντονισμένα γιὰ νὰ κατασταθοῦν ἄξιοι τῆς θείας δωρεᾶς. Ἑπομένως ἡ κάθαρσις τῆς ψυχῆς εἶναι ὅρος ἀπαραίτητος τῆς θεοποιητικῆς ἀναβάσεως. Μόνο ὅσοι ἔχουν καθαρὴ καρδιὰ θὰ εἰσέλθουν στὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ, θὰ δοῦν τὸ ἀπαστράπτον πρόσωπο τοῦ Πατρὸς κατὰ τὸν ἀποστολικὸ λόγο *«βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην»* (Α΄ Κορινθίους ιγ΄ 12) καὶ θὰ λάμψουν καὶ ἀπὸ τὸν ἥλιο λαμπρότερα καὶ ἐντονώτερα. Οἱ ἐμπαθεῖς καὶ ἄναγνοι, οἱ ρυπαροί, οἱ ἀκάθαρτοι, οἱ ἔχοντες σπιλωμένο νοῦ καὶ πονηρὴ καρδιὰ χωρὶς μετάνοια, θὰ παραμείνουν ἐκτὸς τῆς κατοικίας τῶν ἁγίων, ὅπως μὲ σαφήνεια διδάσκει ὁ Κύριός μας: *«Καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας»* (Λουκᾶ ιγ΄ 27). Στερημένοι τὸ μακάριο φῶς τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ, θὰ

ἀποτελέσουν κοινωνία τῆς ἀτελεύτητης πνευματικῆς ἀθλιότητος κατὰ τὸν λόγο Του: *«Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ»* (Ματθαίου κε΄ 41).

β) Ὅταν πάσχουμε, ὑποφέρουμε γιὰ τὸν Χριστό, γιὰ τὴν πίστι, γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Ὁ Ἴδιος εἶπε:

«Μακάριοι ἐστὲ ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξουσι καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ᾽ ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ» (Ματθαίου ε΄ 11).

Διακατεχόμενος ἀπ᾽ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὁ ἀπόστολος Παῦλος θεωρεῖ τὸ νὰ πάσχει ὁ πιστὸς γιὰ τὸν Χριστὸ εἶναι μία ἐπιπλέον δωρεά.

«Ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν» (Πρὸς Φιλιππησίους α΄ 29).

Διαβάστε καὶ τὶς περικοπὲς πρὸς Κολοσσαεῖς α΄ 24 καὶ πρὸς Κορινθίους Β΄ δ΄ 8-12.

γ) Ὅταν ὑπομένουμε θλίψεις ὡς δοκιμασία τῆς πίστεώς μας, γιὰ νὰ ἀποδείξουμε τὴν πίστι μας κατὰ τὸν ἅγιο ἀπόστολο Ἰάκωβο τὸν ἀδελφόθεο:

«Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν» (Ἰακώβου α΄ 2-3).

δ) Ὅταν ἀγωνιζόμαστε γιὰ τὴν ἀπόκτησι τῆς ἀρετῆς, τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, τὴν ὑπακοὴ στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἀποστολικὸ λόγο:

«Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον» (Πρὸς Τιμόθεον Β΄ γ΄ 5).

Ἀπ᾽ αὐτὴ τὴν ἀποστολικὴ προτροπὴ παρακινούμενοι οἱ ὅσιοι Πατέρες καὶ Μητέρες μας ἐπεδόθησαν σὲ ἀσκητικοὺς ἀγῶνες καὶ μὲ προθυμία δέχθηκαν κάθε κακοπάθεια τῆς κατὰ Θεὸ θλίψεως.

Μὲ ὅσα προεκτέθηκαν ἀντιλαμβανόμαστε, ὅτι ὅλη ἡ πνευματικότητα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος ἕνα σκοπὸ ὑπηρετεῖ, νὰ ντύσει τὴν ψυχὴ μὲ λαμπρὴ στολή, γιὰ νὰ εἰσέλθει στὴν χαρὰ τῆς αἰωνίου πανηγύρεως τοῦ ἀναστάντος Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

